

[Leif Hermann]

borger behøver ikke at frygte for konsekvenserne, hvis det koster voldsmanden en brækket arm eller ben. Det er den risiko, som voldsmand udsætter sig for.

Uanset at den andetsteds i Berlingske Tidende den 18. april 1984 omtalte voldsepisode i S-tog må vække harme hos enhver, der er tilhænger af retsstatens principper, må vicepolitidirektørens udtalelser vække forundring af følgende årsager:

Politiet plejer normalt at fraråde brug af privat anholdelsesbeføjelse, når en eller flere gerningsmænd er bevåbnede.

Vicepolitidirektørens udtalelser kan i deres uklarhed opfattes såvel som en opfordring til udøvelse af nødværge som til udøvelse af selvtægt, jfr. udtrykket »ordnede paragrafferne på egen hånd«. Netop sådanne udtalelser kunne i betragtning af vicepolitidirektørens arbejde og uddannelse være formuleret som en præcis vejledning til befolkningen om optræden i situationer som den beskrevne. Som udtalelserne er faldet, har en af det københavnske politis øverste chefer skabt en farlig tvivl om, hvorvidt politiet ønsker en privat retshåndhævelse eller en behjertet og afpasset indgriben til fordel for et nødstedt medmenneske.

Svar (2/5 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Private borgeres adgang til at gribe ind i voldsepisoder, som de bliver vidne til, er især reguleret ved straffelovens bestemmelser om nødværge. Efter straffelovens § 13, stk. 1, er handlinger foretaget i nødværge straffrie, når de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og ikke åbenbart går ud over, hvad der er forsvarligt bl.a. under hensyn til angrebets farlighed og angriberens person. Efter retsplejelovens § 755 vil tilstedeværende private endvidere i et sådant tilfælde kunne anholde gerningsmanden med henblik på hans overgivelse til politiet. Af straffelovens § 13, stk. 3, følger videre, at de handlinger, der foretages i forbindelse hermed, tilsvarende er straffrie, når handlingerne har været nødvendige for på retmæssig måde at gennemføre en sådan anholdelse.

Det må understreges, at disse bestemmelser kun giver private adgang til magtanvendelse i nødvendigt og forsvarligt omfang,

men ikke til videregående vold, endsige til privat »afstraffelse« eller lignende.

I tilfælde som de her omtalte vil der altid bestå en vis personlig risiko for den, som beslutter at gribe ind, og det er baggrunden for, at lovgivningen ikke pålægger nogen pligt til indgriben.

Det er herefter et personligt anliggende for den enkelte borger, om han eller hun føler at kunne og burde gribe ind i voldsepisoder, som man bliver vidne til. Størrelsen af den personlige risiko kan være svær at vurdere på forhånd. Specielt hvis gerningsmanden er bevåbnet, vil risikoen være betydelig.

Mit råd må derfor være, at man normalt afstår fra privat indgriben, hvis man ikke på forhånd er nogenlunde sikker på at kunne beherske situationen. Er man ikke det, vil det være klogere at sætte ind på at få politiet tilkaldt og i øvrigt indprente sig hændelsesforløbet, så man senere kan opfylde sin samfundspligt som vidne.

Det er mit håb, at jeg med disse bemærkninger har klargjort de principper, som jeg vil råde befolkningen til at følge på dette område.

Spm. nr. S 452

Til *justitsministeren* (25/4 84) af:

Leif Hermann (SF):

»Agter ministeren at søge tilvejebragt klare regler for anonymisering af vidner i narkotikasager?«

Begrundelse

Efterforskning og bevisførelse i narkotikasager efterlader det indtryk, at såvel politiet som domstolene strækker sig betænkeligt langt i fortolkningen af retsplejelovens regler. Det seneste eksempel herpå er den i dagbladet Politiken den 29. marts 1984 omtalte afgørelse fra december 1983, hvori højesteret med dommerstemmerne 5-2 bestemte, at anonymisering af vidner kan finde sted, såfremt hensynet til retshåndhævelsen på grund af sagens alvor samt forklaringens betydning ganske undtagelsesvis gør det påkrævet, at forklaringen afgives. En så alvorlig svækkelse af forsvarets muligheder for tilrettelæggelse af forsvaret bør ikke hvile på et så spinkelt grundlag som den ovennævnte højesteretsafgørelse, og man må i forbindelse